

Analysis of dysfunctional communication beliefs of women with marital conflict based on lived experience

Ensieh Mohammadyari¹, Ali Rezaei Sharif², Ahmadreza Kiani³, Esmaeil Sadri Demirchi⁴

1. Ph.D Candidate in Counseling, Faculty of Education and Psychology, University of Mohaghegh Ardebili, Ardebil, Iran. E-mail: Mohammadyari_91@yahoo.com
2. Associate Professor, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, University of Mohaghegh Ardebili, Ardebil, Iran. E-mail: rezaeisharif@uma.ac.ir
3. Associate Professor, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, University of Mohaghegh Ardebili, Ardebil, Iran. E-mail: A_Kiani@uma.ac.ir
4. Associate Professor, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, University of Mohaghegh Ardebili, Ardebil, Iran. E-mail: e.sadri@uma.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article history:

Received 26 April 2022

Received in revised form

08 May 2022

Accepted 29 May 2022

Published Online 21

January 2023

Keywords:

Dysfunctional marital communication beliefs, conflicting women, lived experience

ABSTRACT

Background: Research has shown that many adverse reactions and problems in couples are caused by dysfunctional communication beliefs. However, despite the importance of this concept in identifying the components of dysfunctional communication beliefs of couples, there is a research gap in the study population.

Aims: The aim of this study was to investigate the dysfunctional communication beliefs of women with conflicting couples.

Methods: The present study was conducted by qualitative method and descriptive phenomenology. The study population consisted of all women with marital conflict in Tehran who had been referred to counseling centers in 1400 for their conflict problem, and Sampling was performed by purposive sampling method. Nineteen people were selected and studied through semi-structured interviews. Data analysis was performed using the Colaizzi seven-step method.

Results: In this study, 4 main themes, and 11 sub-themes. The first main theme is the interpersonal relationship of the couple (emotional relationship, destructive behavior, irrational expectations, differences of opinion and taste, sex and financial issues, and personality factors), and the second main theme is the relationship with the main family (spouse family, behavioral patterns of spouse and family), The third theme was gender issues (dual views on gender maps, gender labels, and gender stereotypes) and the last major theme was legal issues.

Conclusion: Based on the findings of this study, in the fields of interpersonal relationships of couples, relationships with the main family, gender issues, and legal issues, ineffective communication assistants for women were identified.

Citation: Mohammadyari, E., Rezaei Sharif, A., Kiani, A., & Sadri Demirchi, E. (2023). Analysis of dysfunctional communication beliefs of women with marital conflict based on lived experience. *Journal of Psychological Science*, 21(119), 2183-2198. <https://psychologicalscience.ir/article-1-1675-fa.html>

Journal of Psychological Science, Vol. 21, No. 119, February, 2023

© 2021 The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.21.119.2183](https://doi.org/10.52547/JPS.21.119.2183)

✉ **Corresponding Author:** Ali Rezaei Sharif, Associate Professor, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, University of Mohaghegh Ardebili, Ardebil, Iran.
E-mail: rezaeisharif@uma.ac.ir, Tel: (+98) 9144514673

Extended Abstract

Introduction

Marital conflict occurs when there is disagreement, difference, or incompatibility between the two couples (Wilson et al., 2021) and causes a lot of stress and psychological pressure on them (Mirza & Ghezelsfloo, 2020). Numerous studies show that one of the most important factors in causing marital conflict is dysfunctional marital communication beliefs. Those dysfunctional communication beliefs lead to the creation of irrational desires and demands of couples from each other (Tabatabai Nejad & Ibn Yamin, 2020) which causes irrational confrontation and excessive use, creates problems, and negatively affects the relationship between couples (Johnson et al., 2020).

However, despite the great importance of dysfunctional communication beliefs in the destruction of the marital relationship, no research has been conducted to identify these beliefs that are appropriate to the Iranian-Islamic gender and culture and cultural and value changes in society. In 1982, Eidelson and Epstein identified and validated five types of dysfunctional communication beliefs about the marital relationship in a study of couples with marital conflict. These beliefs include a) the belief that disagreement is destructive b) the belief that the spouse is not changeable c) the expectation of mind reading from the spouse d) gender perfectionism e) the belief in gender differences that contribute to marital relationships (Dehghani et al., 2018).

The first is that these studies were conducted at least 25 years ago, and the second is that these studies for women and men have jointly identified dysfunctional beliefs, and the third is that beliefs differ in proportion to the values and context of the society in some areas. Performed in the cultural context of the West. Therefore, the necessity of conducting this research is highlighted to answer the question:

In what areas are the dysfunctional marital communication beliefs of women with conflict in Iranian society? And what are the components of each of these dysfunctional communication beliefs?

Method

Considering that the purpose of this study was to investigate the marital communication beliefs of women with marital conflict, it was qualitative research that was conducted by the descriptive phenomenological method. In this study, to analyze the data, the seven-step method of Colaizzi (1978) and parallel, interviews were conducted and for the strength of the research, the criteria of reliability, reliability, transferability, and verification were used, which is suggested by Lincoln and Guba (1985). The statistical population included all women living in Tehran. A purposeful sampling method was used to select the sample, and women who had marital conflict based on diagnostic interviews were selected. The sample size was to reach the saturation point and repeat the previous information, which was finally interviewed by 19 women with marital conflict. The research method was a semi-structured in-depth interview. The most important and first question that all participants were asked at the beginning of each interview was, "What do you think caused your marital discord?" The duration of these interviews was often between 50 and 70 minutes, and after each interview, the participants' statements were transcribed line by line and read several times to fully understand the content.

Results

The results of 19 interviews with women with marital conflict in Tehran show that dysfunctional beliefs in various contexts lead to marital conflict. These beliefs need to be identified and grounded to correct them by setting up training packages. From the in-depth analysis of the lived experience of the participants of this study, 4 main themes and 11 sub-themes were identified. The findings indicate that the four main areas of dysfunctional communication beliefs play a role in the formation and exacerbation of marital conflicts, Table 1 lists these themes and basic codes.

Table 1. Summary of main and sub-themes and primary codes

Basic codes	Sub-theme	The main theme
Expecting everything to be good and perfect in a relationship, a man and a woman enough for each other after marriage, believing in devotion to cohabitation, monopolizing relationships, believing in giving a gift to a spouse, a sign of his interest, Husband and wife's love leads to a life without conflict, doubts about the spouse's motive for marrying with love, one-sided compatibility unforgiveness, mistrust, retaliatory behavior, despair, expectation of mind reading, expecting constant support from the spouse in family relationships, expecting unnecessary honesty about the past Spouse, waiting for a spouse change	Dysfunctional beliefs in the emotional relationship with the husband	Interpersonal relationship of couples
Attaching sex to emotional relationship, woman should not be the initiator of sex, always plays an active role in sex with a man, expecting a man always ready for sex in any situation, the right to reject the request for various sexual methods, Permanent expectation of full sexual intercourse, the right to reject a man's sexual request if he does not want to have sex, having a specific time frame and situation for sexual intercourse.	Inefficient beliefs related to Sex	
Separation of husband and wife income, the need for women's financial independence, women's greater ability to manage finances, the extreme desire to own real estate, all living expenses are a man's duty.	Dysfunctional beliefs about personality factors	Relationship with the main family
Dependence, impulsivity, ignorance of the spouse's personality differences with oneself, self-centeredness, controlling, self-aggrandizement, low self-esteem and hypersensitivity to the spouse. Spouse's family hinders peace, belief in spouse's intentional abuse, spouse's family causes marital discord	Beliefs about the husband's family	
The negative effect of the spouse's family's behavioral style on him, the effect of the spouse's family's educational method on marital problems, the negative effect of the spouse's father's behavior on his behavior	Beliefs about the husband's family behavior patterns	
Lack of confidentiality, cognitive error in relation to lack of confidentiality, excessive socialization, error in the duties of men and women in finance, expecting cooperation	Beliefs about your family	
Marking the responsibilities of men and women in finance and expecting cooperation	Dysfunctional beliefs about dual attitudes toward gender maps	Gender issues
Men are narcissistic and rebellious, men and women are different and do not understand each other, men are blindfolded, men only care about their needs, men are domineering and power-hungry, women are more powerful in decision-making, men are careless and irresponsible.	Dysfunctional beliefs about gender labels	
The possibility of a man betraying a woman with getting rich, men are all selfish and feel ownership over women, there is love in the relationship between a man and a woman, men are immature and do not have the capacity to pay much attention, sex is the only need of men in a relationship, the possibility of infidelity As the situation arises.	Dysfunctional beliefs about gender stereotypes	
Open in Google T Not accepting the right of male intervention in the continuation of female education, not accepting the right of male intervention in female employment, not accepting the right of male intervention in the type of female hijab, male intervention in leaving the house means the immaturity of the female. Hearing from men raises their expectations	Dysfunctional beliefs related to legal issues	Legal issues

Conclusion

The women in the study believed in beliefs that led to marital conflict. For example, one of their most important communication beliefs is the belief that in a good marriage, everything is perfect, and the couple is always together and happy. This belief is called relational totalitarianism, and this behavior causes confusion in hostile relationships and behaviors and reduces intimacy and conflict (Mackinnon et al.,

2012). For this reason, women participating in the study reported low levels of marital satisfaction and had a negative view of their husbands and their relationships with them. The results of this study are consistent with the research of Eidelson and Epstein (1982). The results of this study are also consistent with the research of Mustafa et al. (2021) who reported totalitarianism in a significant positive relationship with marital conflicts.

The women who participated in this study also believed in sexual intercourse with their husbands, which could reduce the couple's intimacy by affecting the couple's emotional relationship (Blanean, 2012). The results of this dimension of beliefs are consistent with the research of Sabbaghi et al. (2017). In terms of financial issues, the most important dysfunctional belief of participating women is income segregation.

Safaei Rad and Varastehfar (2013) in their research showed that the separation of financial affairs between couples is one of the factors affecting emotional divorce in the family; this is consistent with the results of research by Dew et al. (2012) and Rahimi et al. (2020).

In the case of the main families, the conflicting women in the study also believed in dysfunctional beliefs such as "disconnecting from the husband's family brings comfort," which further fueled marital discord.

The output of this part of the interviews is in line with the results of Rajabi et al. (2018) and the results of Hooshmandi et al. (2021).

Another important factor that is likely to have a profound effect on couples' communication beliefs and consequently on couples' satisfaction is internal and individual factors, ie personality traits and characteristics (PoorIsmaili et al., 2019). Occasionally, women in the current research on their marital relationship talked about behaviors that were related to their personality weakness but thought they were healthy. These results are consistent with the results of the research of Mohammad Sharoni et al. (2020); Asadzadeh et al. (2021); Iveniuk et al. (2014), all of which influence personality factors. Recognized in the occurrence of marital conflicts. Another group of dysfunctional communication beliefs of women in

this study was related to the belief in gender stereotypes. Belief in these stereotypes led them to misbehave towards their husbands.

For example, the belief is that "men will betray their wives if the conditions are right." These results are in line with the results of Rahimi Bud and Rezaei (2015). The last group was related to the beliefs of women participants in the study that rejected traditional Islamic-Iranian laws and were identified as a factor in creating marital conflicts. Numerous women participating in this study stated that women's employment is related to women and men should not interfere in this regard. Kianmehr (1999) showed that women's employment causes problems such as parenting, reduced emotional relationship between the child and the mother, and high work-related fatigue that leads to women's boredom and insufficient exchange of views with their husbands and increases women's marital incompatibility.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This article is taken from the Ph.D. dissertation of the first author, who is a Ph.D. student at Mohaghegh Ardebili University. Participants in this study participated with personal desire and participated consciously and satisfactorily in conducting the interview.

Funding: This research was written without any financial support.

Authors' contribution: The first author is the main researcher of this article and the second author is the first supervisor and the responsible author of this article. The third and fourth authors are the second supervisor and the dissertation consultant.

Conflict of interest: The Author declares no conflict of interest for this research.

Acknowledgments: Researchers would like to thank all the great women who sincerely and compassionately contributed to this research.

واکاوی باورهای ارتباطی ناکارآمد زنان دارای تعارض زناشویی بر اساس بر تجربه زیسته

انسبه محمدیاری^۱، علی رضایی شریف^{۲*}، احمدرضا کیانی^۳، اسماعیل صدری دمیرچی^۴

۱. دانشجوی دکتری مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

۲. دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

۳. دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

۴. دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

زمینه: تحقیقات نشان داده است که بسیاری از واکنش‌های نامطلوب و مشکلات زوجین ناشی از باورهای ارتباطی ناکارآمد است. اما با وجود اهمیت این مفهوم در زمینه شناسایی مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده باورهای ارتباطی ناکارآمد زوجین، در جامعه مورد تحقیق شکاف تحقیقاتی وجود دارد.

نوع مقاله:

پژوهشی

هدف: هدف این پژوهش واکاوی باورهای ارتباطی ناکارآمد زنان دارای تعارض زوجین بود.

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۰۶

بازنگری: ۱۴۰۱/۰۲/۱۸

پذیرش: ۱۴۰۱/۰۳/۰۸

انتشار برخط: ۱۴۰۱/۱۱/۰۱

روش: پژوهش حاضر به روش کیفی و از نوع پدیدارشناسی توصیفی انجام شد. جامعه پژوهش را تمام زنان دارای تعارض زناشویی شهر تهران که برای مشکل تعارضشان در سال ۱۴۰۰ به مراکز مشاوره مراجعه کرده بودند، تشکیل دادند و نمونه‌گیری هدفمند انجام شد. تعداد ۱۹ نفر انتخاب شدند و به طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته مورد مطالعه قرار گرفتند. تحلیل داده‌ها از طریق روش هفت مرحله‌ای کلازی انجام شد.

کلیدواژه‌ها:

باورهای ارتباطی ناکارآمد

زناشویی،

زنان متعارض،

تجربه زیسته

یافته‌ها: در این مطالعه ۴ مضمون اصلی و ۱۱ مضمون فرعی شناسایی شد. مضمون اصلی نخست رابطه بین فردی زوجین (رابطه عاطفی، رابطه جنسی و مسائل مالی و عوامل شخصیتی)، مضمون دوم رابطه با خانواده اصلی (خانواده همسر، الگوهای رفتاری خانواده همسر و خانواده خود)، مضمون سوم مسائل جنسیتی (نگرش دوگانه به نقش‌های جنسیتی، برجسب‌های جنسیتی و کلیشه‌های جنسیتی) و آخرین مضمون اصلی مسائل حقوقی بود.

نتیجه‌گیری: براساس یافته‌های حاصل از این پژوهش، در زمینه‌های رابطه بین فردی زوجین، رابطه با خانواده اصلی، مسائل جنسیتی و مسائل حقوقی باورهای ناکارآمد ارتباطی زنان شناسایی شدند.

استناد: محمدیاری، انسبه؛ رضایی شریف، علی؛ کیانی، احمدرضا؛ و صدری دمیرچی، اسماعیل (۱۴۰۱). واکاوی باورهای ارتباطی ناکارآمد زنان دارای تعارض زناشویی بر اساس بر

تجربه زیسته. *مجله علوم روانشناختی*، دوره بیست‌ویکم، شماره ۱۱۹، ۲۱۸۳-۲۱۹۸.

مجله علوم روانشناختی، دوره بیست‌ویکم، شماره ۱۱۹، زمستان (بهمن) ۱۴۰۱.

✉ نویسنده مسئول: علی رضایی شریف، دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران. رایانامه: rezaeissharif@uma.ac.ir

تلفن: ۰۹۱۴۴۵۱۴۶۷۳

مقدمه

تعارض زناشویی وقتی بروز پیدا می کند که بین دو زوج عدم توافق، تفاوت یا ناسازگاری وجود داشته باشد (ویلسون و همکاران، ۲۰۲۱)؛ یعنی تعارض حاصل اختلاف نظر در زمینه‌ی اهداف شخصی، انگیزه‌ها، ارزش‌ها و یا اولویت‌های رفتاری زوجین است (زایدنر و کولدا، ۲۰۱۳) و سبب تحمیل تنش‌ها و فشارهای روانی زیادی بر آن‌ها می‌گردد (میرزا و قزل‌سفلو، ۱۳۹۹) چنانچه زوجین راه‌حلی برای این تعارض‌های خود پیدا نکنند می‌تواند رابطه آن‌ها را با شکست مواجه کند (سان و همکاران، ۲۰۱۹) و پیامدهایی مانند طلاق و طلاق عاطفی داشته باشد. به طوری که طبق آماری که مسئولان ارائه می‌دهند طلاق در جامعه ما روند رو به رشد تقریباً ۴۰ درصدی دارد و این در حالی است که فراوانی زوجینی که دچار طلاق عاطفی هستند و به دلایل مختلفی مانند نگرش منفی جامعه، از دست دادن فرزندان، مشکلات مالی اقدام به جدایی نمی‌کنند، حداقل دو برابر طلاق رسمی است (صفائی‌راد و وارسته فرد، ۱۳۹۲). بنابراین نظر به تأثیر منفی تعارضات زناشویی بر کیفیت و پایداری رابطه زوجین (ام بی وایرر، ۲۰۱۸) یافتن علل تعارضات زناشویی به یک مسئله بسیار مهم تبدیل شده است.

تاکنون زوج درمانگران به منظور برخورد با تعارضات زناشویی و حل آن‌ها از رویکردهای درمانی گوناگونی در چارچوب‌های کلی رفتاری، هیجانی و شناختی استفاده نموده‌اند ولی با توجه به اینکه موضوعات محتوایی اختلافات زوجین بسیار گسترده است و ماهیت تکرارشونده دارند لذا برای اقدامات مؤثرتر، نیاز به برخورد زیربنایی با این تعارضات منطقی به نظر می‌رسد. از جمله عوامل زیربنایی تعارضات زناشویی، باورهای ارتباطی ناکارآمد زناشویی است (جانسون و همکاران، ۲۰۲۰). منظور از باورهای ارتباطی عقیده یا ذهنیتی است که زن و شوهر نسبت به ارتباط زناشویی خود دارند و آن را به منزله واقعیت پذیرفته‌اند. این باورها می‌توانند کارآمد یا ناکارآمد باشند. باورهای ارتباطی کارآمد (مانند زوج‌ها می‌توانند تغییر کنند) در بیشتر مواقع موجب حفظ ارتباط شده و از عوامل مهم در تعهد شخصی افراد در باقی ماندن در روابط عاشقانه است (ایورترن و همکاران، ۲۰۱۰). بنابراین هر چه این باورها مثبت‌تر باشند باعث رضایت از ازدواج و ثبات آن می‌شود (ویلوبای، ۲۰۱۵). در برابر آن باورهای ارتباطی ناکارآمد (مانند اختلاف داشتن باهم نبودکننده است) منجر به ایجاد نیارها و تقاضاهای غیرعقلانی زوجین از یکدیگر می‌شود (طباطبائی‌نژاد و ابن‌یمین،

۱۳۹۹) که باعث برخورد غیرمنطقی شده و استفاده افراطی از آن‌ها، ایجاد مشکل می‌کند و بر رابطه‌ی زوجین تأثیر منفی می‌گذارد (جانسون و همکاران، ۲۰۲۰). در واقع این باورها، اثربخشی یک ارتباط را تضعیف می‌کند و موجب عدم درک درست پیام فرستاده شده یا به عبارتی رمزگشایی صحیح آن می‌شود و شامل باورهای غلط، پیش‌داوری‌ها و نگرش‌های منفی است (داویگو و همکاران، ۲۰۱۹).

اما علی‌رغم اهمیت بسیار بالای باورهای ارتباطی ناکارآمد در تخریب رابطه زناشویی، برای شناسایی این باورها که متناسب با جنسیت و فرهنگ ایرانی - اسلامی و متناسب با تغییرات فرهنگی و ارزشی جامعه باشد، پژوهشی انجام نگرفته است و پژوهش‌هایی که در این خصوص صورت گرفته یکی در سال ۱۹۸۲ توسط آیدلسون و اپستین انجام گرفته که آن‌ها در پژوهش خود با نمونه زوج‌های دارای تعارض زناشویی، ۵ نوع از باورهای ارتباطی ناکارآمد در مورد رابطه زناشویی را شناسایی کرد و مورد اعتباریابی قرار دادند. این باورها شامل الف) باور به اینکه عدم توافق، مخرب است ب) باور به عدم تغییرپذیری همسر ج) توقع ذهن‌خوانی از همسر د) کمال‌گرایی جنسیتی ذ) باور به تفاوت‌های جنسیتی را که در روابط زناشویی سهم هستند را مشخص کردند (دهقانی و همکاران، ۱۳۹۷) و دیگری هم بنام رومنس و دی بورد (۱۹۹۵) است که هیچکدام نمی‌توانند بنا به دلایل ذیل موضوع را برای شکاف موجود کفایت کند:

زیرا اولاً این پژوهش‌ها فقط روابط عاطفی را هدف قرار داده‌اند در حالی که توجه به تحقیقات صورت گرفته مسائل دیگری نظیر مسائل مالی، ارتباط با خانواده‌های اصلی و کلیشه‌های جنسیتی و همچنین مسائل قانونی در جامعه ما مانند حق اشتغال و یا حق ادامه تحصیل زنان می‌تواند تعارض ایجاد کنند. دوماً این پژوهش‌ها حداقل ۲۵ سال پیش صورت گرفته است و به دلیل اینکه ممکن است اعتقادات و رفتارها طی یک دهه تغییر زیادی کند، در روان‌سنجی به شدت توصیه به روزرسانی، مطالعات اعتبارسنجی اندازه‌گیری روانشناختی اجتماعی در هر ۱۵-۱۰ سال می‌شود (نایمی و همکاران، ۲۰۱۸) و دلیل سوم این است که این پژوهش‌ها در فرهنگ غرب انجام گرفته است در حالی که خیلی از حوزه‌های باورها متناسب با ارزش‌های فرهنگی شکل می‌گیرند و در واقع اعتقادات، هنجارها و ارزش‌های حاکم بر جامعه، تعیین و تنظیم‌کننده باورها، رفتارها و احساسات هستند (رضایی، ۱۳۷۹) و همچنین ساختار سنتی خانواده در فرهنگ ایرانی عمده‌تأ مبتنی بر

باورهای ارتباطی ناکارآمد زناشویی زنان دارای تعارض در جامعه ایران در چه حوزه‌هایی هستند؟
و هر حوزه از این باورهای ارتباطی ناکارآمد از چه مؤلفه‌هایی تشکیل می‌شوند؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: با توجه به این که هدف این پژوهش واکاوی باورهای ارتباطی زناشویی زنان دارای تعارض زناشویی بود نوع پژوهش کیفی بود که با روش پدیدارشناسی توصیفی انجام شد. روش کیفی بر درک عمیق و جزئیات پدیده‌های مورد مطالعه تأکید دارد و بیشتر داده‌ها از طریق مصاحبه به دست می‌آیند. مصاحبه با افراد به ما این امکان را می‌دهد که تجربیات و برداشت‌های شرکت‌کنندگان را درک کنیم و داده‌های غنی‌تری از تجربیات آن‌ها به دست آوریم (نصرتی بیگ زاده و همکاران، ۲۰۲۱). در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش هفت مرحله‌ای کلایزی (۱۹۷۸) و به موازات آن، انجام مصاحبه‌ها صورت گرفت و به جهت استحکام تحقیق از معیارهای باورپذیری، اطمینان‌پذیری، انتقال‌پذیری و تصدیق‌پذیری استفاده شد که توسط لینکن و گوبا (۱۹۸۵) پیشنهاد شده است (قربانخانی و همکاران، ۱۳۹۹؛ ۱۴۰۱). برای تضمین باورپذیری، متن مصاحبه در اختیار اساتید راهنما و مشاور و یک نفر متخصص در حوزه موضوع قرار گرفت تا درستی نتایج اعمال شود و برای افزایش امکان انتقال داده‌ها سعی شد مشارکت‌کنندگان این پژوهش، بیشترین تنوع در ویژگی‌های جمعیت شناختی انتخاب شوند. برای رسیدن به اصل اطمینان نیز انتخاب روش کلایزی که روشی مرسوم و مورد اعتماد پژوهشگران پژوهش‌های پدیدارشناسی است، کفایت می‌کند و در نهایت به‌منظور تأمین تصدیق‌پذیری، سعی شد پژوهشگران قضاوت‌ها و سوگیری‌های خود را تا حد امکان در دخالت ندهند (قربانخانی و صالحی، ۱۴۰۱).

جامعه آماری شامل کلیه زنان ساکن در شهر تهران بود. برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد؛ و زنانی که براساس مصاحبه تشخیصی، دارای تعارض زناشویی بودند و تمایل به همکاری در پژوهش را داشتند و در ضمن حداقل دو سال از زندگی مشترک آن‌ها گذشته بود و در حد دیپلم سواد داشتند، انتخاب شدند. تعداد حجم نمونه رسیدن به

کلیشه‌هایی جنسیتی است و بر اساس آن‌ها، زنان و مردان در جامعه دارای ویژگی‌های خاص، رفتار خاص و حالات روانی خاص هستند و در نهایت قابلیت انجام وظایف و کارهایی را دارند که به‌صورت معمول با یکدیگر متفاوت‌اند (علمی و الیاسی، ۱۳۸۸). و چهارمین دلیل هم به جنسیت افراد برمی‌گردد چون این پژوهش‌ها برای هر دو جنس زن و مرد به‌طور مشترک انجام شده است. درحالی‌که تحقیقات متعددی نشان می‌دهند که زنان و مردان در ارتباط زناشویی خود از باورهای ناکارآمد یکسانی برخوردار نیستند (منصور و عبدالمحمدی، ۱۳۸۷؛ اسماعیل‌پور و همکاران، ۱۳۹۲؛ گابریل و همکاران، ۲۰۱۰؛ هو و همکاران، ۲۰۱۹). می‌توان بر اساس نظریه‌های جامعه‌پذیری جنسیتی و نیز یادگیری اجتماعی گفت، افرادی فرآیند جامعه‌پذیری از طریق سازوکارهای تقویت و تقلید، صفات و ویژگی‌های متناسب با جنسیت خود را از دیگران مهم، به‌ویژه والدین یاد می‌گیرند (علمی و الیاسی، ۱۳۸۸) و براین اساس کودک دارای هویت جنسیتی ویژه‌ای می‌گردد که از طریق این هویت، در اکثر موارد به بازتولید ارزش‌ها، باورها و رفتارهایی می‌پردازد که محیط اجتماعی برای یک دختر یا پسر تصویب کرده است (علمی و الیاسی، ۱۳۸۸) و آخرین دلیل برای انجام این پژوهش، به تمایل زنان در دهه‌های اخیر به هویت مدرنیته برمی‌گردد. این هویت با تمایلات فمینیستی، زنان را دوشادوش مردان قرار می‌دهد و اطاعت کردن زن از مرد را مردود می‌داند (فره‌مند و توانگر (۱۳۹۷)؛ رضاپور میرصالح و همکاران، ۱۴۰۰) اما از طرفی نیز پیروی مردان از نظام سنتی و مردسالار خانواده، موجب تضاد و تعارض زنان با همسرانشان می‌شود لذا این باورها نیازمند شناسایی و آموزش جهت اصلاح و متعادل‌سازی هستند.

بنابراین بنا به این دلایل و اهمیت و نقش باورهای ارتباطی ناکارآمد و توجه ناکافی به آن و نبود مطالعه‌ای کیفی در این خصوص، ضرورت پژوهشی ژرف‌نگرانه برجسته می‌گردد تا بتواند با شناسایی این باورها و تدوین ابزاری جامع و مناسب برای بافت جامعه ایرانی - اسلامی به تسهیل سازی فرآیند شناسایی و اصلاح این باورها به مشاوران و روانشناسان کمک نماید. چرا که با ایجاد تغییرات مثبت در این باورها یکی از زمینه‌های اصلی بروز تعارض‌های زناشویی پیشگیری خواهد شد (ایمانی‌زاد و همکاران، ۱۴۰۰). لذا در این پژوهش با استفاده از روش کیفی به دنبال پاسخ به این سؤال هستیم که:

زمینه‌های شناسایی شده در ایجاد تعارضات زناشویی از منظر مشارکت کنندگان و با استفاده از نقل قول‌های آن‌ها، مورد بازنمایی قرار گرفته است. الف) اولین مضمون: رابطه بین فردی زوجین

این مضمون شامل ۴ مضمون فرعی شامل باورهای ناکارآمد مربوط به (رابطه عاطفی، رابطه جنسی، مسائل مالی، عوامل شخصیتی) است.

باورهای مربوط به رابطه عاطفی با همسر: زنانی که دارای تعارض زناشویی هستند غالباً در حوزه روابط عاطفی دچار تحریف‌های شناختی می‌شوند و انتظاراتی که از رابطه دارند با واقعیت‌های زندگی همخوانی ندارد. برای مثال کد ۱۳ گفت: «من اعتقاد دارم زن و شوهر باید همیشه باهم خوب باشند و از زندگی لذت ببرند و تنشی میانشان نباشد» و یا مثلاً کد ۷ گفت: «اگه همسر من نفهمه چرا ناراحتم و تلاش نکنه که چرا ناراحتم ازش دلخور میشم به نظرم اگه زن و مرد هم رو دوست داشته باشند باید تا حدی ناراحتی همدیگه رو هم بفهمند و نیاز نباشه همه چیز رو مستقیم گفت!» همان‌طور که دیده می‌شود انتظار ذهن‌خوانی از همسر منطقی نیست و رابطه زن و شوهر را دچار مشکل می‌کند. همین‌طور گاهی در زندگی مشترک پیش می‌آید که زن یا شوهر رفتارهایی انجام دهند که باعث دلخوری و ناراحتی همسرشان شود اما اینکه چطور با این رفتارها و دلخوری‌ها مقابله کنیم اهمیت بسیاری دارد. علی‌رغم اینکه گفتگو و استفاده از مهارت‌های حل مسئله و حل تعارض می‌تواند در این زمینه‌ها کارآمد باشد اما زنان متعارض مورد پژوهش، بنا بر باورهای ناکارآمدی که در این زمینه داشته‌اند اعتقاد به انجام رفتارهایی دارند که رابطه زناشویی آن‌ها را دچار تعارض می‌کند. مثلاً در مسائل مالی اصلاً با من صادق نیست و منم برای اینکه متوجه تأثیر رفتار من بشه دقیقاً با ایشون همین‌طوری رفتار می‌کنم».

باورهای ناکارآمد مربوط به رابطه جنسی: باورهای ناکارآمد جنسی به مجموعه‌ای از نگرش‌ها و کلیشه‌ها در مورد عملکرد جنسی گفته می‌شود که رابطه جنسی زوجین را تحت شعاع خود قرار می‌دهد. این باورها عموماً در اثر عدم آگاهی و بینش شکل گرفته شده و باعث بدکارکردی جنسی می‌شود. برای مثال کد ۱۶ گفت: «من خوشم نیامد توی رابطه جنسی فعال باشم به نظرم زن فعال نباشه بهتره و برای مرد جذابتره! و پیش خودش نمیگه عجب زن پرووییه!».

نقطه اشباع و تکرار اطلاعات قبلی بود که در نهایت با ۱۹ نفر از زنان دارای تعارض زناشویی که اطلاعات آن‌ها در جدول ۱ آورده شده است، مصاحبه انجام گردید.

قبل از آغاز فرآیند جمع‌آوری داده‌ها، هدف مطالعه برای شرکت کنندگان توضیح داده شد و پس از ارائه اطلاعات کافی در ارتباط با ماهیت و اهداف پژوهش، در مورد حفظ حریم شخصی و محرمانه بودن مصاحبه‌ها با استفاده از اسامی مستعار و حق انصراف در تمام فرآیند پژوهش برای آنان توضیح داده شد.

ب) ابزار

مصاحبه از نوع عمیق نیم‌ساختاریافته: روش اجرای پژوهش مصاحبه از نوع عمیق نیم‌ساختاریافته بود. با مرور ادبیات پژوهش، ۱۰ سؤال در زمینه تعارضات زناشویی تدوین شد و پس از بررسی محتوا و کفایت سؤالات، از میان آن‌ها ۴ سؤال به‌عنوان سؤالات نهایی مصاحبه انتخاب شدند. مهمترین و اولین سؤالی که در ابتدای هر مصاحبه از تمام شرکت کنندگان پرسیده شد این بود که «به نظر خودتان چه عواملی باعث اختلاف زناشویی شما شده است؟» و در مواقع لزوم برای عمیق‌تر و دقیق‌تر شدن مصاحبه و دستیابی به اطلاعات بیشتر، پرسش‌هایی مانند «می‌توانید در این مورد بیشتر توضیح دهید» و یا «می‌توانید در این مورد مثالی بزنید» پرسیده شد. مدت این مصاحبه‌ها اغلب بین ۵۰ تا ۷۰ دقیقه بود و پس از هر مصاحبه گفته‌های شرکت کنندگان خط به خط پیاده گردید و برای درک کلی محتواها، چندین مرتبه خوانده شدند.

یافته‌ها

نتایج ۱۹ مصاحبه عمیق نیم‌ساختاریافته با زنان دارای تعارض زناشویی در شهر تهران نشان می‌دهد که باورهای ناکارآمد در زمینه‌های مختلفی مسبب ایجاد تعارضات زناشویی می‌شوند. این باورها نیازمند بازشناسی و زمینه‌سازی برای اصلاح آن‌ها با تنظیم بسته‌های آموزشی مرتبط است. از تحلیل عمیق تجربه زیسته مشارکت کنندگان این پژوهش، ۴ مضمون اصلی و ۱۱ مضمون فرعی شناسایی شد. یافته‌ها حاکی از آن است که ۴ زمینه عمده باورهای ارتباطی ناکارآمد در شکل‌گیری و تشدید تعارضات زناشویی شامل «مسائل روابط بین فردی»، «مسائل رابطه با خانواده‌های اصلی»، «مسائل جنسیتی» و «مسائل حقوقی» نقش دارند. در ادامه هر یک از

باورهای ناکارآمد مربوط به مسائل مالی: مسائل مالی نقش بسیار مهم و مؤثری در زندگی مشترک دارند و علی‌رغم اینکه بر طبق شرع و قوانین اسلامی، تمام هزینه‌های زندگی بر عهده مرد است اما تعامل مثبت زن و شوهر و یاری آن‌ها برای اداره تمام امور زندگی مشترک در درجه اول اولویت قرار دارد؛ و پسندیده است که زنان و مردان تمام اهداف از جمله اهداف مالی خویش را زوج محور قرار بدهند. چنانچه زنان در این خصوص بخواهند فرد محور باشند و درآمد خود را از همسرشان جدا کنند زمینه گسستگی عاطفی را ایجاد می‌کنند. برای مثال کد ۱۰ گفت: «من یک ریال درآمدم رو توی خونه خرج نمی‌کنم چون وظیفه من کارهای خونه است. من درآمدم رو فقط پس‌انداز شخصی می‌کنم و ماشین و خونه بنام خودم می‌خرم!»

باورهای ناکارآمد مربوط به عوامل شخصیتی: گاهی خیلی از مشکلات زندگی مشترک بیشتر با عوامل شخصیتی افراد مربوط می‌شود تا به رابطه زن و شوهر؛ بنابراین در این افراد پتانسیل ضعیفی برای یک ارتباط سالم و بالغانه وجود دارد و لازم است این افراد نسبت به رشد شخصی خود اقدام کنند تا بتوانند با واقعیت‌های زندگی برخورد منطقی‌تری داشته باشند. برای مثال کد ۱۹ گفت: «من همسرم رو خیلی دوست دارم و بدون او زندگی برام هیچ معنی نداره و دلم می‌خواد مثل اوایل آشنایی و اوایل زندگیمون به من محبت کنه و گرنه احساس افسردگی و ناامیدی می‌کنم!».

(ب) دومین مضمون: رابطه با خانواده اصلی

نگرش افراد به خانواده‌های اصلی نیز می‌تواند زندگی مشترک را دچار تعارض کند. این مضمون شامل ۳ مضمون فرعی بنام‌های باورهای ناکارآمد مربوط به (خانواده همسر، الگوهای رفتاری خانواده همسر، خانواده خود) است.

باورهای ناکارآمد مربوط به خانواده همسر: نحوه رفتار با خانواده همسر همیشه یکی از مسائلی بوده که خیلی از زوج‌ها با آن مشکل دارند. البته این مشکلات برای زنان گاهی جدی‌تر است و باعث اختلافات و دلخوری‌های بیشتری می‌شود. برای مثال کد ۱۷ گفت: «به نظر من اله زندگی برومی می‌خوفی نباید زیاد با خانواده شوهر معاشرت کرد و به قولی دوری و دوستی!».

باورهای ناکارآمد مربوط به الگوهای رفتاری خانواده همسر: برای مثال کد ۹ گفت: «پدرشوهر من آدم سرد و بی‌تفاوتیم و همسر منم مثل پدرش شده و بی‌محبت و تغییر هم نمی‌نه!».

باورهای ناکارآمد در مورد خانواده خود: برای مثال کد ۱۱ گفت: «درسته شاید منم به دوند دختر باشم و همه چیز رو به مامانم به گم ولی خب رابطه دختر و مادرش فرق میانه! ولی مرد نباید این طوری و همه چیز را به خانواده شون بگن!» و یا کد ۱۳ گفت: «به نظر من خانواده‌ام دلسوز ما هستند و اشکالی نداره من مشکلات و اختلافاتمان رو به آن‌ها به گم».

(ج) سومین مضمون: مسائل جنسیتی

باورهای جنسیتی مجموعه‌ای از باورهای مشترک فرهنگی درباره صفات شخصیتی و سایر ویژگی‌های و یا وظایف مردان یا زنان است که به زنان و مردان پیش‌فرض‌های ذهنی می‌دهد که انعکاس آن به شکل رفتارهای هم‌راستا با آن‌ها، نمود پیدا می‌کند. این مضمون شامل مضمون‌های فرعی شامل باورهای ناکارآمد مربوط به (نگرش دوگانه به نقش‌های جنسیتی، برچسب‌های جنسیتی و کلیشه‌های جنسیتی) است.

باورهای ناکارآمد مربوط به نگرش دوگانه نسبت به نقش‌های جنسیتی: برای مثال کد ۱۱ گفت: «همه مخارج زندگی رو همسرم می‌دهد چون وظیفه مرده که مخارج رو بده! و در جای دیگری این مصاحبه‌شونده گفت: دوست دارم وقتی از محل کارم خسته برمی‌گردم همسرم منو درک کنه و توی کارهای خانه به من کمک کنه».

باورهای ناکارآمد مربوط به برچسب‌های جنسیتی: در این پژوهش زنان ذهنیت سوگیرانه‌ای نسبت به مردان داشتند و آن‌ها را به‌طور کلی خودشیفته، ایرادگیر، خودخواه، قدرت‌طلب، اهمال‌کار و بی‌مسئولیت و... می‌دانستند. برای مثال کد ۱۲ گفت: «مردان همشون مثل هم هستن یعنی اگه آنجلی جولی هم بشی باز یه ایرادی میگیرن و می‌خوان برن دنبال یکی دیگه!» و کد ۷ گفت: «مردها همشون مغرور و خودخواهند و زن رو بی‌ارزش می‌دونند!».

باورهای ناکارآمد مربوط به کلیشه‌های جنسیتی: در مورد مردان هم مانند زنان کلیشه‌هایی وجود دارد که ذهن افراد به‌مرورزمان با این مفاهیم خو گرفته و دچار سوگیری می‌شود برای مثال کلیشه «ناباید گذاشت شلوار شوهر دو تا شود» برای مثال کد ۸ در مورد این کلیشه گفت: «به نظرم مردان

همیشه حق به جانب هستند و آگه وضع مالی شان هم خوب بشه دیگه نمیشه بهشون گفت بالاچشمتون ابرو و میخوان هر کاری که میخوان بکنن!».

د) چهارمین مضمون: مسائل حقوقی

باورهای ناکارآمد مربوط به مسائل حقوقی خانواده: در حوزه برخی قانونها و احکام اسلامی در خصوص حقوق خانواده، گاهی دیده می شود که در خانواده تعارض هایی به وجود می آید که زن پذیرش حق همسر خود در

آن مورد را اجحاف در حق خود می داند. به عنوان مثال حق اشتغال مردان که به زن اجازه نمی دهد بدون جلب رضایت همسر، در بیرون از منزل مشغول به کار شود. برای مثال کد ۷ گفت: «نمی دونم وقتی قراره من زحمت بکشم و درس بخوانم چرا باید همسر من در تصمیم من دخالت کنه!» و یا کد ۳ گفت: «من از اینکه همسر من راضی نمیشه برم سرکار ازش خشم دارم و باعث آزارم میشه!».

جدول ۱. خلاصه مضمون های اصلی و فرعی و کدهای اولیه

مضمون اصلی	مضمون فرعی	کدهای اولیه
الف. رابطه بین فردی زوجین	باورهای ناکارآمد در رابطه عاطفی با همسر	انتظار خوب و کامل بودن همه چیز در رابطه، کافی بودن زن و مرد برای هم بعد از ازدواج، باور به وقف شدن در زندگی مشترک، انحصارطلبی در روابط، باور به هدیه دادن همسر نشان علاقه او، علاقه زن و شوهر باعث زندگی بدون اختلاف می شود، تردید به انگیزه ازدواج همسر با عشق، سازگاری یک طرفه، عدم بخشش، بی اعتمادی، رفتار تلافی جویانه، ناامیدی، توقع ذهن خوانی، انتظار طرفداری همیشگی از همسر در مراودات خانوادگی، انتظار صداقت غیر ضروری در مورد گذشته از همسر، انتظار تغییر همسر
ب. رابطه با خانواده اصلی	باورهای ناکارآمد مربوط به رابطه جنسی باورهای ناکارآمد مربوط به مسائل مالی باورهای ناکارآمد مربوط به عوامل شخصیتی باورهای مربوط به الگوهای رفتاری خانوادگی همسر	وابسته کردن رابطه جنسی به رابطه عاطفی، زن نباید شروع کننده رابطه جنسی باشد، همیشه نقش فعال در رابطه جنسی با مرد است، توقع آمادگی همیشگی مرد برای رابطه جنسی در هر شرایطی، حق رد تقاضای روش های متنوع جنسی، انتظار همیشگی رابطه کامل جنسی، حق رد درخواست رابطه جنسی مرد در صورت عدم تمایل جنسی، داشتن چارچوب های مشخص زمانی و موقعیتی برای رابطه جنسی. جداسازی درآمد زن و شوهر، لزوم استقلال مالی زن، توانایی بیشتر زنان در مدیریت مالی، تمایل افراطی به داشتن اموال غیر منقول، تمام مخارج زندگی وظیفه مرد است. وابستگی، تکانش گری، ناآگاه بودن از تفاوت های شخصیتی همسر با خود، خودمحوری، کنترل گر بودن، خودبزرگ منشی، عزت نفس پایین و حساسیت بیش از حد به همسر. تأثیر منفی سبک رفتاری خانواده همسر بر او، تأثیر روش تربیتی خانواده همسر بر مشکلات زناشویی، تأثیر رفتار منفی پدر همسر بر رفتار او عدم رازداری، خطای شناختی نسبت به عدم رازداری، معاشرت بیش از حد، خط کشی در وظایف مرد و زن در امور مالی انتظار همکاری
ج. مسائل جنسیتی	باورهای ناکارآمد مربوط به نگرش دوگانه به نقش های جنسیتی	مردان خودشیفته و ایرادگیر هستند، متفاوت بودن زن و مرد و عدم درک یکدیگر، مردان چشم ناپاک هستند، مردان فقط به نیازهای خود توجه می کنند، مردان سلطه گر و قدرت طلب هستند، قدرت بیشتر زنان در تصمیم گیری، مردان اهمال کار و بی مسئولیت هستند. احتمال خیانت مرد به زن با پولدار شدن، مردان همه خودخواه و به زنان احساس مالکیت دارند، در رابطه مرد دهنده و زن گیرنده محبت است، مردان نابالغ هستند و ظرفیت توجه زیاد را ندارند، رابطه جنسی تنها نیاز مردان در رابطه، احتمال خیانت مرد با پیش آمدن موقعیت. نپذیرفتن حق دخالت مرد در ادامه تحصیل زن، نپذیرفتن حق دخالت مرد در اشتغال زن، نپذیرفتن حق دخالت مرد در نوع حجاب زن، دخالت مرد در بیرون رفتن زن از منزل به معنای عدم بلوغ زن است. حرف شنوی از مردان انتظارات آنها را بیشتر می کند
د. مسائل حقوقی	باورهای ناکارآمد مربوط به مسائل حقوقی	

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر شناسایی باورهای ناکارآمد ارتباط زناشویی زنان دارای تعارض زناشویی بود. باورها مفهومی هستند که تحت تأثیر ساختار فرهنگی و اجتماعی شکل می‌گیرند و از فرهنگی به فرهنگ دیگر متفاوت است. لذا در این پژوهش از رویکرد کیفی استفاده شد. یافته‌های این پژوهش حاصل مصاحبه نیم ساختاریافته با ۱۹ زن دارای تعارض است که با توجه به اظهارات آن‌ها و عملیات انجام شده، ۴ مقوله به‌عنوان حوزه‌های کلی باورهای ناکارآمد ارتباطی زناشویی زنان مشارکت‌کننده شامل «رابطه بین فردی زوجین»، «رابطه با خانواده اصلی»، «مسائل جنسیتی» و مسائل حقوقی» شناسایی شد.

یکی از باورهای ناکارآمد مهم در روابط زناشویی انتظار خوب و کامل بودن همه چیز در رابطه زناشویی است که به اصطلاح به این باور تمامیت‌خواهی ارتباطی می‌گویند. زنان شرکت‌کننده در پژوهش انتظار داشتند همسرشان هیچ اختلاف نظر و سلیقه‌ای با آن‌ها نداشتند و بین آن‌ها همیشه تفاهم وجود داشته باشد. آن‌ها اختلاف نظر و جروبحث را نشانه شکست ازدواج می‌دانستند درحالی که تمامیت‌خواهی منجر به مشکلاتی مانند آشفتگی در روابط زناشویی، رفتارهای بین فردی خصومت‌آمیز، کاهش صمیمیت در رابطه و ایجاد تعارض می‌شود زیرا افراد تمامیت‌خواه بر این باورند که ارتباط بین فردی نزدیک با شریک زندگی‌شان مشروط بر کامل بودن است و از آنجایی که کمال واقعی دست‌یافتنی نیست، دیر یا زود این اشخاص متوجه نبود امکان دستیابی به استانداردهای بالا می‌شوند و در نتیجه احساس فروپاشی می‌کنند (مکی‌نان و همکاران، ۲۰۱۲). به همین دلیل زنان مشارکت‌کننده پژوهش سطح رضایت زناشویی پایینی گزارش کردند و دیدگاه منفی به همسر و رابطه با او داشتند. نتایج این پژوهش همسو با پژوهش آیدلسون و اپستین (۱۹۸۲) است ایشان در پژوهش خود با زوج‌های دارای تعارض، ۵ باور ارتباطی ناکارآمد را شامل الف) باور به اینکه عدم توافق، مخرب است ب) باور به عدم تغییرپذیری همسر ج) توقع ذهن‌خوانی از همسر د) کمال‌گرایی جنسیتی ذ) باور به تفاوت‌های جنسیتی در ایجاد تعارضات زناشویی را شناسایی کردند. همچنین نتایج این پژوهش همسو با پژوهش مصطفی و همکاران، (۱۴۰۰) است که تمامیت‌خواهی را در ارتباط معنادار مثبت با تعارضات زناشویی گزارش کردند. یکی دیگر از باورهای ناکارآمد این زنان که تعداد زیادی از آن‌ها به آن اشاره کردند

انتظار ذهن‌خوانی بود. انتظارات غیرمنطقی در پژوهش‌های زیادی به‌عنوان عامل مؤثر در تعارضات زناشویی مورد تأکید است. صباغی و همکاران، (۱۳۹۶) نیز در پژوهش خود، توقع غیرمنطقی ذهن‌خوانی را به‌عنوان مؤلفه‌ای برای ایجاد سردی عاطفی در نمونه‌های پژوهش خود، شناسایی کردند و اظهار داشتند چون مردان توانایی و قدرت برآورده کردن انتظارات غیرمنطقی زنان در مورد ذهن‌خوانی را ندارند لذا باعث سرخوردگی و سرد شدن زنان نسبت به همسرانشان می‌شود و کم‌کم این ناراحتی‌ها باعث ایجاد مشکلات بیشتر می‌شود.

یکی دیگر از باورهای شناسایی شده در این پژوهش، باورهای ناکارآمد جنسی بود که زنان مشارکت‌کننده در اظهارات خود عنوان کردند. به نظر می‌رسد عدم آگاهی زنان از نقش صحیح خود در رابطه جنسی باعث ایجاد تعارضات زناشویی می‌شود چراکه این باورها باعث ایجاد محدودیت در رابطه جنسی آن‌ها می‌شود. باورهایی مانند «زن نباید شروع‌کننده رابطه جنسی باشد» و یا «وابسته کردن رابطه جنسی به رابطه عاطفی» می‌تواند با تأثیرگذاری بر ارتباط عاطفی زوجین باعث کاهش صمیمیت زوجین می‌شود (بلانین، ۲۰۱۲). این باورهای ناکارآمد جنسی بارها توسط زنان شرکت‌کننده در این پژوهش به شکل‌های مختلف تکرار شد و متأسفانه آن‌ها تصور می‌کردند این باورها درست هستند و باید این‌گونه رفتار کنند. نتایج بررسی حاضر در این بعد همسو با پژوهش کیفی صباغی و همکاران (۱۳۹۶) مبتنی بر تأثیر مشکلات رابطه جنسی در تخریب رابطه زناشویی است به طوری که تحلیل ادراک زوج‌های شرکت‌کننده در پژوهش آن‌ها، نشان داد که مشکلات جنسی زوجین از عوامل اصلی و زمینه‌ساز بروز جدایی عاطفی است.

باورهای ناکارآمد مربوط به مسائل مالی، زن و شوهر را در یک کشمکش بی‌پایان برای خواسته‌های خود وارد می‌کند. مخصوصاً در خانواده‌هایی که هر دو شاغل باشند (بلالی و همکاران، ۲۰۱۷) این موضوع در اکثریت مشارکت‌کنندگان این پژوهش شنیده شد که دائماً بر سر مسائل مالی باهم تعارض دارند. این زنان اعتقاد داشتند که تمام هزینه‌ها و حتی هزینه‌های شخصی آن‌ها نیز به عهده همسرشان است و این‌طوری به مشکلات ارتباطی دامن می‌زدند. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های دیگر نیز همخوانی دارد. دیو و همکاران (۲۰۱۲) پژوهشی در مورد چگونگی ارتباط اختلافات مالی و تعارضات زناشویی انجام دادند و با استفاده از پیمایش ملی خانواده‌ها به این

نتیجه رسیدند که اختلافات مالی نسبت به انواع دیگر مسائل زناشویی، قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده طلاق زوجین است. پژوهش‌ها نشان می‌دهند چنانچه زنان بخواهند در مسائل مالی بین درآمد خود و درآمد همسر خود جداسازی انجام بدهند و مسئولیتی در قبال هزینه‌ها نپذیرند این مسئله باعث اختلاف می‌شود. برای مثال صفایی‌راد و وارسته‌فر (۱۳۹۲) در پژوهش خود نشان دادند جداسازی امور مالی بین زوجین از عوامل مؤثر بر طلاق عاطفی در خانواده است؛ این موضوع با نتایج پژوهش‌های داکلین و واملر (۲۰۰۸) و دیو و همکاران (۲۰۱۲) و رحیمی و همکاران (۱۳۹۹) و رجبی و همکاران (۲۰۱۸) نیز همخوانی دارد.

یکی دیگر از عوامل مهمی که احتمال می‌رود تأثیر عمیقی بر باورهای ارتباطی زوجین و به تبع آن بر رضایتمندی زوجین داشته باشد، عوامل درونی و فردی یعنی صفات و ویژگی‌های شخصیتی است (پوراسمعیلی و همکاران، ۱۳۹۸). گاهی اوقات زنان دارای تعارض پژوهش حاضر در رابطه زناشویی خود از رفتارهایی صحبت می‌کردند که مربوط به ضعف شخصیتی آن‌ها بود ولی آن‌ها را سالم و درست تصور می‌کردند مثلاً زنانی که ویژگی‌های خودشفتگی داشتند همیشه رأی و نظر خود را برتر می‌دانستند و انتظار داشتند تا همیشه همسرشان نظر آن‌ها را بپذیرند. اسکالتز و اسکالتز (۲۰۱۶) در پژوهش خود نشان دادند که رابطه‌ی مثبت و معناداری بین عوامل شخصیتی و باورهای ارتباطی ناکارآمد وجود دارد و ویژگی‌هایی مانند وابستگی به همسر، ناآگاهی، تکانش‌گری، عزت‌نفس پائین، کنترل‌گر بودن و خودبزرگ‌بینی و خودمحوری در زنان این پژوهش باعث تعارض زناشویی آن‌ها می‌شد. این نتایج همسو با نتایج پژوهش‌های شارونی و همکاران (۱۳۹۹)؛ شاهمرادی و همکاران (۱۳۹۰)؛ اسدزاده و همکاران (۱۴۰۰)؛ ایونیوک و همکاران (۲۰۱۴) است که همگی عوامل شخصیتی را تأثیرگذار در بروز تعارضات زناشویی شناسایی کردند.

دومین مضمون پژوهش، باورهای ناکارآمد مربوط به خانواده اصلی زن و شوهر بود که در زنان دارای تعارض زناشویی شرکت‌کننده در این پژوهش وجود داشت. کمتر شرکت‌کننده‌ای در پژوهش حاضر وجود داشت که به نقش منفی خانواده همسر در مشکلات زناشویی‌شان اشاره نکند. به نظر می‌رسد عدم مدیریت معاشرت با خانواده همسر در آن‌ها مسبب مشکلات آن‌ها شده بود. خروجی این قسمت از مصاحبه‌ها همسو با پژوهش رجبی و همکاران (۱۳۹۷) است. نمونه‌های شرکت‌کننده در پژوهش آن‌ها گفته‌اند

ضعف در مدیریت معاشرت با خانواده‌های اصلی و عدم رعایت اصل رازداری مسائل زناشویی با آن‌ها، باعث پایین آمدن کیفیت رابطه زناشویی می‌شود. مسائل خانواده‌های اصلی از جمله وابستگی به خانواده خود، عدم رازداری مسائل زناشویی با خانواده خود، تعارض با خانواده همسر، قطع ارتباط با خانواده همسر از جمله مسائلی است که در پژوهش هوشمندی و همکاران (۱۳۹۸) در مصاحبه با نمونه‌ها به عنوان مهمترین عامل‌های ایجاد تعارضات زناشویی شناسایی شده است. همچنین همسو با نتایج پژوهش شاهمرادی و همکاران (۱۳۹۲) است که نشان داد کاهش رابطه با خانواده همسر و خویشاوندان او، نقش مهمی در تعارضات زناشویی دارند. تعداد زیادی از زنان این پژوهش باور به این موضوع داشتند که قطع ارتباط با خانواده همسرشان می‌تواند رابطه زوجی آن‌ها را بهبود بخشد اما به نظر می‌رسد با توجه به اینکه مردان نیز مانند زنان رابطه عمیقی با خانواده خود دارند، داشتن رابطه مطلوب با والدین همسر، نقش مهم و درعین حال مؤثری در تقویت روابط زوجین دارد (علیزاده و همکاران، ۱۴۰۰).

سومین مضمون این پژوهش، مربوط به باورهای ناکارآمد جنسیتی زنان مشارکت‌کننده بود بخشی از این باورهای جنسیتی که از محتوی مصاحبه‌ها استخراج شد مربوط به کلیشه‌های جنسیتی بود. کلیشه‌ها به زنان پیش‌فرض‌هایی می‌دهد که در رفتار آن‌ها نسبت به مردان سوءگیری ایجاد می‌کند و باعث ایجاد اختلاف می‌شود. نگاه جنسیتی در اکثریت زنان مشارکت‌کننده در پژوهش حاضر مشهود بود به طوری که آن‌ها به طور پیش‌فرض یک سری ویژگی‌های منفی را منتسب به مردان می‌دانستند و دلیل اینکه الان همسرشان آن ویژگی را ندارند را مربوط به نبودن زمینه و شرایط می‌دانستند برای مثال اظهار می‌کردند اگر توان اقتصادی همسر خوب شود احتمال خیانت او خیلی زیاد می‌شود. این نتایج همسو با نتایج پژوهش رحیمی‌بد و رضایی (۱۳۹۴) مبنی بر پیش‌بینی دل‌زدگی زناشویی بر اساس کلیشه‌های جنسیتی است و شاید اغراق نباشد اگر بگوییم علت خیلی از تنش‌ها و تعارضات زناشویی در سبک زندگی زوج، پابندی و اعتقاد به کلیشه‌های جنسیتی است (رحیمی و همکاران، ۱۴۰۰). این کلیشه‌های جنسیتی غالباً ریشه در تربیت خانوادگی افراد و رسانه‌ها دارند و گرچه الزاماً منعکس‌کننده واقعیت نیستند، لیکن به دلیل تأثیراتی که بر مخاطبان‌شان می‌گذارند اهمیت ویژه‌ای دارند (سفیری و زارع، ۱۳۸۶).

لذا پیشنهاد می‌گردد پژوهش‌های مشابه با زنان در شهرهای دیگر انجام شود تا بتوان به نتایج معتبرتری دست یافت. از طرفی در تعارضات زناشویی هم باورهای ارتباطی زنان و هم باورهای ارتباطی مردان تأثیرگذار است. لذا پیشنهاد می‌گردد پژوهش مشابه برای بررسی و شناسایی باورهای ارتباطی ناکارآمد مردان انجام گیرد تا بتوان با شناسایی مجموعه این باورها در جلسات زوج‌درمانی، آن‌ها را مدنظر قرار داده و در جهت اصلاح آن‌ها اقدامات درمانی انجام داد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از پایان‌نامه دکتری نویسنده اول است که دانشجوی دکتری رشته مشاوره دانشگاه محقق اردبیلی است. مشارکت کنندگان در این پژوهش با تمایل شخصی شرکت کردند و آگاهانه و با رضایت در انجام مصاحبه مشارکت نمودند و همچنین اطلاعات مصاحبه‌شوندگان محرمانه نگهداری گردید و از آوردن نام آن‌ها خودداری و از کد شناسایی استفاده شد.

حامی مالی: این پژوهش بدون هیچ‌گونه حمایت مالی نوشته شده است.

نقش هر یک از نویسندگان: نویسنده اول محقق اصلی این مقاله و نویسنده دوم استاد راهنمای اول و نویسنده مسئول این مقاله است. نویسنده سوم و چهارم نیز استاد راهنمای دوم و استاد مشاور پایان‌نامه هستند.

تضاد منافع: نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافی در این پژوهش اعلام نمی‌کنند.

تشکر و قدردانی: بدین‌وسیله پژوهشگران از کلیه زنان بزرگواری که صادقانه و دلسوزانه در اجرای این پژوهش همکاری کردند تشکر و قدردانی می‌کنند.

مضمون چهارم مربوط به باورهایی در زنان شرکت‌کننده در پژوهش بود که قوانین سنتی اسلامی - ایرانی را رد می‌کردند و به‌عنوان عاملی در ایجاد تعارضات زناشویی شناسایی شدند. تعداد زیادی از زنان مشارکت‌کننده در این پژوهش اظهار کردند که اشتغال زن مربوط به زن است و مردان نباید در این خصوص دخالت کنند. کیانمهر (۱۳۷۸) در این خصوص پژوهشی انجام داد تا دریابد اشتغال زنان چه تأثیری بر رابطه زوجی و فرزندان دارد و از مصاحبه با زنان شرکت‌کننده پژوهش خود به موارد: مشکلات فرزندپروری، کم شدن رابطه عاطفی فرزند با مادر، خستگی زیاد ناشی از کار که منجر به بی‌حوصلگی زنان و عدم تبادل نظر کافی با همسر و افزایش ناسازگاری زناشویی دست یافت. بنابراین نمی‌توان تأثیرات اشتغال زنان را نادیده گرفت و مربوط به همسرانشان ندانست. به‌رحال بهتر است هردوی زن و مرد برای اشتغال زن و روش‌های مقابله با مشکلات احتمالی تصمیم‌گیری کنند. ولی چنانچه زنان نخواهند واقع‌گرایانه فکر کنند و اشتغال خود را مسئله‌ای شخصی در نظر بگیرند سبب ایجاد تعارض می‌شوند. این نتیجه همسو با نتایج پژوهش‌های فرهمند و توانگر (۱۳۹۷) و رضاپور میرصالح و همکاران (۱۴۰۰).

از محدودیت‌های این طرح می‌تواند جامعه آماری باشد که فقط زنان شهر تهران بودند و همچنین با توجه به اینکه این پژوهش با روش کیفی انجام شده می‌توان به محدودیت‌های روش کیفی اشاره کرد: از جمله غیرقابل تعمیم بودن نتایج آن به همه زنان در نقاط دیگر و یا سوگیری مشاهده‌گر یا محقق و عدم امکان حذف این سوگیری‌ها در اجرای طرح کیفی است. با توجه به این‌که باورهای انسان در بافت خانواده و اجتماع ساخته می‌شود لذا باورهای زنان در تهران که جامعه آماری این پژوهش بود با زنان در نقاط دیگر می‌تواند تا حدی متفاوت باشد و همچنین دیدگاه و باورهای شخصیت انسانی پژوهشگران این طرح نیز مانند دیگر طرح‌های کیفی، می‌تواند حتی به میزان اندک، ولی اثرگذار باشد.

- Ghorbankhani, M., Salehi, K., Khodaie, E., Moghaddamzadeh, A., & Deghani, M. (2022). A System of Indicators for assessing the teacher readiness in primary education: A systematic review. *Research in School and Virtual Learning*, 10(1), 109-125. (Persian) <https://doi.org/10.30473/etl.2022.61342.3646>
- Hou Y., Jiang F., & Wang, X. (2019). Marital commitment, communication and marital satisfaction: An analysis based on actor-partner interdependence model. *International Journal of Psychology*, 54(3), 369-376. <https://doi.org/10.1002/ijop.12473>
- Hooshmandi, R., Ahmadi, Kh., & Kiamanesh, A. (2021). Analysis of the causes of marital conflict in the last two decades (a systematic review). *Psychological sciences*, 18(79), 819-828. (Persian). <http://dorl.net/dor/20.1001.1.17357462.1398.18.79.8.5>
- Ismailpour, Kh., Khajeh, W., & Mahdavi, N. (2013). Predicting Couples Marital Satisfaction Based on Relationship Beliefs and Relationship Skills. *Family Research*, 9(1), 29-44. (Persian). <https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=326627>
- Iveniuk, J., Waite, L. J., Laumann, E., McClintock, M. K., & Tiedt, A. D. (2014). Marital conflict in older couples: Positivity, personality, and health. *Journal of marriage and family*, 76(1), 130-144. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/jomf.12085>
- Johnson, M. D., Lavner, J. A., Barton, A. W., Stanley, S. M., & Rhoades, G. K. (2020). Trajectories of relationship confidence in intimate partnerships. *Journal of Family Psychology*, 34(1), 24-34. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/fam0000575>
- Kianmehr, Mohammadoli (1999). The effect of female employment on the family (study of the problems of employed and married women in the family). *Work and Society*, 32, 15-24. (Persian). <http://ensani.ir/fa/article/215674>
- Mackinnon, S. P., Sherry, S. B., Antony, M. M., Stewart, S. H., & Hartling, N. (2012). Caught in a Bad Romance: Perfectionism, Conflict, and Depression in Romantic Relationships. *Journal of Family Psychology*, 26 (2): 215-25. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0027402>
- Mansour, L., & Abdul Mohammadi, K. (2008). Investigating and comparing the relationship between communication beliefs and marital adjustment of married female employees of Shahid Beheshti University. *Job and Organizational Counseling*, 2(2), 265-280. (Persian). https://jcoc.sbu.ac.ir/article_99121.html
- Mbwirire, J. (2018). Causes of marital conflicts in Christian marriages in Domboshava area Mashonaland east province, Zimbabwe, Faculty of Applied Social Science, Zimbabwe Open University, Harare, Zimbabwe, *International Journal of Humanities, Art and Social Studies (IJHAS)*, 1(2), 59-75. <https://www.semanticscholar.org/paper/Causes-of-marital-conflicts-in-Christian-marriages-Mbwirire/a1f01d14c153d6ec8eb4d931d1dedffae60458e5>
- Mirza, M., & Ghezselflo, M. (2020). The effectiveness and sustainability of attributional retraining on marital conflict resolution and increasing marital satisfaction of divorce applicants. *Psychological Sciences*, 19(88), 475-482. (Persian). <http://dorl.net/dor/20.1001.1.17357462.1399.19.88.3.5>
- Mohammad Shari, R., Shokri, O., Hosseinzadeh Taghvaei, M., Danash, A., & Borjali, A. (2020). The Modeling of Structural Relationship of Marital Conflict Concerning Attachment Styles, Narcissism Sensation Seeking, and Marital Burnout in Couples. *Disability Studies*, 23(10). 1-8. (Persian). <http://dorl.net/dor/20.1001.1.23222840.1399.10.0.147.6>
- Mustafa, W., Fallahzadeh, H., Amrei Berchloui, Sh., & Hamidi, O. (2021). The Mediating Role of Resilience in the Relationship between Dyadic Perfectionism and Emotional Divorce in women. *Social Psychological Studies of Women*, 19(1), 185-218. (Persian). <https://www.doi.org/10.22051/jwsp.2021.34348.2356>
- Nimbi, F. M., Tripodi, F., Simonelli, C., & Nobre, P. (2018). Sexual Dysfunctional Beliefs Questionnaire (SDBQ): Translation and Psychometric Properties of the Italian version. *Sexologies*, 689, 1-17. <https://doi.org/10.1016/j.jsxm.2018.01.002>
- Nosrati Beigzadeh, M., Ghamari Givi, H., Rezaei Sharif, A., Reisy, L., & Hassankhani, H. (2021). Iranian superwomen's career experiences: a qualitative study. *BMC Womens Health*, 21(227), 1-15. <https://bmcwomenshealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12905-021-01369-3>
- PoorIsmaili, A., Heshmati, R., & Parnian Khoy, M. (2019). The role of the main family and neuroticism in the communication beliefs of couples seeking divorce. *Wife and society*, 10(40), 155-174. (Persian). <https://www.sid.ir/paper/169292/fa>

